

dos casos fórmula màgica perquè se'n vagi el mal de l'ull O bé suposar que aquí tinguem el mot grec *ὄσπος* 'urna', havent-hi altres hellenismes en aquestes fórmules. Veg, encara, nota a URÇOL

Regà, regable, regada, V. *regar* *Regàdia*, V. *ragàdia* *Regadiu, regador, regadora, regadura*, V. *regar*

Regaija «torta» (Escrig, 1851, no en Lab ni enllloc més), del mateix origen àrabí que el cast. REGAIFA¹⁰ (DCEC/DECH).

Regal 'present, obsequi', V. *regalar* 'obsequiar'; 'regalim', V. *regalar* 'fondre's, regalimar'; *regal* 'peça de xarxa', V. *regala*; 'engonal', V. *rega*

REGALA, naut. «tauló que cobreix los caps o extrems dels reessos, y forma la part superior del costat d'un buc» [Lab. 1840]: del mateix origen que el cast REGALA (DCEC/DECH); és probable que sigui extret regressivament de *regaló* derivat de GALÓ, que designa un altre tauló immediat a la *regala*; i és comparació amb el galó de la roba. Aquest sentit de 'vora, vorera' està comprovat per «regaló: vorera el lloc on la mar s'ajunta amb la terra» que recull *AlcM* al Masnou Derivat regressiu paral·lel deu ser el mall. *regal* «peça de xarxa, de malla relativament ampla, que forma part de cada 'banda' de l'artet» (únic mot que coneixia el mateix Moll, el 1929, AORBB II, 342; cf. supra *regal* a REGA), en el qual és també visible la comparació amb els galons de la vora de la roba i de la barca.

Regalador 'gronxador', de *regalar* perquè un s'hi *regala* gronxant.

Regalax (teixits, BDC IV, 142), del fr. *régilage* peça de les puntes o randes («ausbessern der spitzen» en la fabricació de *spitzen* 'puntes', Sachs-Villatte).

REGALAR, I, 'obsequiar, fer un present', V. *gala* (fi)

REGALAR, II, 'regalimar', 'fondre's (la neu, la cera etc)', mot que havia existit també en castellà antic, i avui en llengua d'oc com que el significat originari, comú amb l'occità, sembla ser 'degotar, deixar caure l'aigua per la superfície d'una cosa', és probable que vingui d'un ll. vg *REGALARE, derivat de CALARE 'deixar caure, afluir', pres del gr. *χαλδω* 'jo amollo, deixo caure'. □ I^a doc: c. 1400 (Eiximenis, StVicenF etc).

«Paradis --- tot jorn te'n luyes més e més, e t'acostes poderosament a Infern Oh Déu! ¿E qui no s deu ací tot confondre e *regalar* de làgrimes doloroses quant se veu en tal mal stament?», *L. de les Dones* (cap. 316, p. 461 1)¹ Potser encara és un poc anterior el testimoni del derivat *regalament*, en el *Cavaller Tuglat*, fi S. XIV història d'ultratomba dantesca: «Una val pregon' e plena de carbons molt ardents; e aquí --- estave una cobertora de fe<r>re, --- pus ardent que --- la calor dels carbons, e --- sobre aquella cobertora queyen

moltes de ànimes mesquines [de] qui s freglen totes en sofrà, e s cremaven axí com fa lo pex en la paela; e après que eren fregides, se fonien en *regalament*, e axí se eslongaven [eslen<e>gaven?] de la cobertora⁵ e queian --- sobre ls carbons flamejants» (CoDoACA XIII, 87.2).

«Con lo prelat no podrà ésser elegit per pregaries, --- recompta Umbert. Un abat, stant a la hora de la sua fin, pregà los monges --- que elegissen per abat --- un nebot seu --- e los monges ho faeren axí ---; anant lo nebot --- que ja era abat --- oí en una font que dins la orta havia, la ànima de son oncle cridar --- que sofreria --- turment e cremar en aquella font, per tal com ell pregà --- que elegissen per abat --- son nebot; e --- dix-lt: --- porta lo canalobre de coure, e lança-lo dins en aquesta font, e veuràs con tost serà *regalat* e fus; --- gità-lo dins la font, e de continent *regalà* axí con si fos cera mesa en un foc. E de continent renuncià a l'abadia, e depuys jamés no oí la veu de son oncle»,²⁰ *Exempli VI* del recull d'Ag (I, 9.1f.). D'altra banda, en la picaresca: «Com deu tirar, en brega, bona stocada, / ell usa la splanissada / y may se cala, / ans, com mal cirí *regala*», *Coll. de les Dames*, v. 171.

Figura en receptes i diccs. des de fi de l'Edat Mitjana. «pren --- e mescla y pregunta *regalada* en suya», «mana-li beure lo sagí del porc --- en dejú, tèbeu; e si serà jueu o moro, dóna-li la re<n>yonada de cabró, *regalat* e tèbeu», en el receptari valencià de Mestre Joan, any 1466 (BABL VII, 410, 318). «*Regalar* desgelant: regelo, liquo; *regalar*, liquo; *regalament* axí: regelat», Busa-N., E-v-6f.2³⁰

Però també entrà en frases que foren lloc comú de predicadors: «la cera, que és molla, que tantost se fon si la atañau al foc. veus ací la humanitat, que quasi tota se *regala* en la passió ---»; «compara a neu, que estarà gran temps que no s *regala* tro hi dóna lo sol»; «si en açò voleu pensar: —depuix, en la mort, quan seran aquí los dimonis, pendran l'ànima, e metran-la en plom *regalat*—, no fareu açò», StVicenF (*Serm* II, 97 6; *Quar.*, 64.133; *Serm.* III, 57.35); «d'amor l'espirit *regala* com cera ---» que Alart (*InuLC*) cita de Joan Vidal (un recull dels seus sermons, 65, el famós prior dominic de València, i gran predicador, nat a Albaida 1515).

Fins avui ha continuat essent d'ús general: per més que en el parlar central sigui un poc més popular el seu derivat indirecte *regalimar*, que li fa com d'intensiu, allí i pertot se segueix usant *regalar*, sobretot en l'acc. 'deixar caure gotes al llarg d'un cos o ben prop al llarg d'aquest'; mentre que la de 'fondre's, liquar-se (una substància)' s'ha antiquat molt o bastant; però frases com «estic *regalant* de suor», «les làgrimes li *regalaven* (o *regalmaven*) cara avall», «tota la roca *regalima* (o *regala*)», «*regalava* l'herba de tanta rosada» continuen essent el nostre pa de cada dia. No menys en cat. occid: «per la sorda de casa nostra i casa vostra hi *regala* aigua», Gandesa (JnAmades, *Excursions* III, 190).

I en els escr., que ho posen en el seu estil, merament fidel a la vida, o en naturals extensions figurades: